

ה

[חמישה עשר באב]

הַתַּבְשֻׁרוֹ בְּנֵי עֲלִיּוֹן כִּי נַחֵם יוֹי צִיּוֹן :

אֶזְכִּיר חֲסָדֶיךָ מֶלֶכִּי לְנֶגֶד כָּל בְּרָאִיד
וּדְבַר גְּבוּרוֹת יָחוּ חֲכִי אֲשֶׁר פָּעַלְתָּם לִירְאִיד
בְּחַמְשָׁה עָשָׂר בָּאָב, כִּי נִמְלְצוּ לְחֲכִי פְּלֹאִיד
וְאֶכְתָּבֵמוֹ עַל גְּלִיּוֹן 5 וְאֲשִׁיר בָּם עָלֵי הַגִּיּוֹן :

בְּיוֹם זֶה נַעֲצֹר מִקֶּדֶם נֶגֶף מִמֵּתֵי מִדְבָּר
וּבְנִימִין צָעִיר רוֹדֵם לְשִׁבְטֵי יְהוָה בּוֹ הַתַּחֲבָר
וְרָצָה בָּהֶם צוּר פּוֹדֵם אַחֲרֵי בָמוֹ הַתַּעֲבָר
כִּי טִהְרוּ לֵב וְרַעֲיוֹן וְרָחֲצוּ כַפָּם בְּנִקְיוֹן :

1 בני עליון — ישראל (תהלים פב, ו). כי וכו' — ישעיהו נא, ג. 2 אזכיר — אספר, שם סג, ז: חסדי ה' אזכיר. 3 ודבר גבורות — של הקב"ה (איוב מא, ד). יחו — יחוה, יספר. חכי — משלי ח, ז: כי אמת יהגה חכי. אשר וכו' — תהלים לא, כ: מה רב טובך אשר צפנת ליראיך פעלת לחוסים בך נגד בני אדם. 4 כי וכו' — תהלים קיט, קג: מה נמלצו לחכי אמרתך. 5 ואכתבמו וכו' — ישעיהו ח, א: קח לך גליון גדול וכתב עליו. עלי הגיון — תהלים צב, ד: עלי עשור ועלי נבל עלי הגיון בכנור. 6 ביום זה — בטי"ו באב. נעצר וכו' — כדעת ר' יוחנן: יום שכלו בו מתי מדבר (תענית דף ל, ב). 7 ובנימין וכו' — בתהלים סח, כח, וכדעת רב יוסף בשם רב נחמן: יום שהותר שבט בנימין לבא בקהל (תענית שם), לאחר פרשת פילגש בגבעה (שופטים יט — כא). 8 בהם — בישראל. צור פודם — הקב"ה. התעבר — שנהרגו מהם רבים במלחמה בין שבט בנימין לשבטי ישראל האחרים. 9 כי וכו' — שופטים כא, ב: ויבא העם בית אל וישבו שם עד הערב לפני האלהים וישאו קולם ויבכו בכי גדול. טהרו וכו' — משלי כב, יא: טהר לב; תהלים עג, יג: זכיתי לבבי

10 רון פצחו שבטים ביום זה	וישע ועז התאזרו
כי בו לבוא זה בזה	ולהתחבר התרו
נהרוגים ביד צר נבזה	בבית תר היום נקברו
כי לא יעשה כליון	צור, ויחוס על דל ואביון:
היום בטל בן אלה	שומרי ארח ותהלוקה
15 שם ירבעם על מסלה	להשמיד חג מעיר ברוכה
ובו פסקו שרי סגלה	לכרות עצים למערכה
כי מצאו בשמש רפיון	וחמה נסתה בתוך חביון:
מתי יחדש הוד בולה	לבן בגולה זנוח
ומתי ינוחם לב חולה	ומעול אויבי אנוח
20 מהרה משיחי יגלה	ונחה עליו הרוח
ויקרא לאסירי פדיון	קומו ונעלה ציון:

וארחץ בנקיון כפי. 10 רון פצחו — ישעיהו מט, יג: ופצחו הרים רנה. עז התאזרו — תהלים צג, א. 11 כי וכו' — כדעת רב יהודה בשם שמואל: יום שהותרו שבטים לבא זה בזה (תענית שם), והמכוון לכך שהותר לבנות צלפחד להינשא לבני דודיהן (במדבר לו). 12 והרוגים וכו' — כדברי רב מתנה: יום שניתנו הרוגי ביתר לקבורה (תענית שם), והמכוון למרד בר כוכבא. 13 כליון — בישראל (ישעיהו י, כב). צור — הקב"ה. דל ואביון — ישראל, בתהלים עב, יג. 14 היום וכו' — כדעת עולא: יום שביטל הושע בן אלה פרוסדיות (=משמרות) שהושיב ירבעם בן נבט על הדרכים שלא יעלו ישראל לרגל ואמר לאיזה שירצו יעלו (תענית שם). 15 עיר ברוכה — ירושלים. 16 וכו' — כדברי רבה ורב יוסף: יום שפסקו מלכרות עצים למערכה (תענית שם). 18 כי וכו' — על פי הברייתא שם: ר' אליעזר הגדול אומר מט"ו באב ואילך תשש כחה של חמה ולא היו כורתין עצים למערכה לפי שאין יבשין. 18 בולה — בלוי, נבול. בן וכו' — ישראל. 20 ונחה וכו' — ישעיהו יא, ב: ונחה עליו רוח ה'. 21 ויקרא וכו' — שם סא, א: לקרא לשבויים דרור ולאסורים פקח קוח. קומו כו' — ירמיהו לא, ה.